

Čtveráková, Lucie. 2019. Volební podpora African National Congress po 1994. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové, Filozofická fakulta, Katedra politologie. Diplomová práce.

Posudek oponenta práce: Mgr. Martin Schmiedl

Charakter tématu

Autorka si vybrala aktuální a velmi důležité téma. To je způsobeno zejména nadcházejícími volbami a otázkami, které se dnes řeší směrem k rámování a diskurzu společnosti v JAR. Problém volební podpory ANC je tak jednoznačně relevantním tématem.

Teoreticko-metodologické zakotvení

Práce slibuje zaměření na volební podporu ANC. I když se o tento cíl autorka pokouší, tak její práce má zásadní limity. Některé z nich jsou metodologického rázu, jiné teoretického. Autorka sice v teoretické části představuje některé koncepty či teorie zabývající se politickými systémy, volebními systémy, politickými stranami či některými specifiky afrických politických systémů, nicméně v textu nenalezneme žádnou zásadnější práci s teoriemi, která by se blíže zabývaly důvody volební podpory politických stran v Africe. Volba jednotlivých nezávisle proměnných je zcela náhodná a ateoretická. Autorka se v úvodu ptá po příčinách volební podpory. Neurčuje si však, až na jednu výjimku, žádnou hypotézu. Bez hypotéz vycházejících z teoretických předpokladů následná analýza působí poměrně neukotveně. Výhrady mám i směrem k metodologii. Občas na mě práce působila, jako by se autorka v této oblasti ztrácela. To je zřetelné zejména z věty, že „*v případě kvalitativní části práce bude hlavní metodou analýza...*“ či dalších autorčiných vyjádření stran metodologie. Ta by si v některých částech zasloužila širší a hlubší debatu. Sporné je zejména vyjádření o etnicitě, která se dle autorky nedá „*kvantitativně zkoumat.*“ To je zvláštní vzhledem k množství literatury (např. Bratton a Kimenye 2008, Huber 2012), která etnicitu kvantifikuje (samozřejmě s určitou mírou rezervovanosti).

Autorka v úvodu uvádí, že některé faktory vychází z jejího osobního pozorování. V tomto případě je škoda, že tento fakt neformalizovala a nevyužila například metody nezúčastněného pozorování. Takto to působí spíše jako utváření závěrů z dojmů.

Diskutabilní je i operacionalizace některých nezávisle proměnných. Bylo by vhodné lépe popsat postup při utváření škál pro jednotlivé proměnné. Těžko lze z uvedených tabulek určit jednoznačný vzorec pro jednotlivé kategorie. Ty pak působí nahodile. Určování etnik dle jazyka je v JAR obtížné, vzhledem k faktu, že například afrikánštinou mluví vícero etnik. Některé pojmy by bylo záhodno více vysvětlit. Příkladem je třeba role vzdělávání, kde chybí vysvětlení, co je to 12. stupeň vzdělávání. Otázkou je i užití průměrného věku a jeho vlivu na volební chování. Nejenže je průměr velmi citlivý na extrémní hodnoty, ale průměrný věk zahrnuje i obyvatelstvo, které ještě díky věku volit nemůže. Doporučil bych zaměřit se třeba na procento mladé populace. Naopak za velmi zajímavé považuji rozdělení otázky bohatství na podíl na HDP a míru chudoby. Celkově je škoda, že autorka nepracuje alespoň s nějakým korelačním koeficientem. Ten by byl schopný lépe zachytit možnou existenci korelace mezi proměnnými. Autorka v kapitole vyhodnocení zkoumaných proměnných poukazuje na fakt, že existuje spojitost proměnných s volebními preferencemi. Bohužel neupřesňuje, jaká spojitost zde existuje a mezi kterými proměnnými. Takto je tento hlavní cíl poněkud utopen v jednotlivých podkapitolách zabývajících se nezávisle proměnnými.

Otázkou je, co nám o důvodech volební podpory ANC řekne program dané strany. Ten je spíše vhodný pro analýzu rámování témat. Pokud se v úvodu zmiňuje, že důvodem podpory může být inkluzivní politika, tak by se autorka měla více zabývat diskurzem rainbowismu, afrikanismu či afrikanizace.

Otázka inkluzivní politiky je zásadní zejména, pokud se podíváme na koncept J. Zумы, který jde spíše proti inkluzivnímu pojetí Mandely.

Práce se zdroji

Autorka využívá poměrně slušného množství zdrojů. Velmi obstojně pracuje s primárními zdroji (zejména různé statistické databáze). Je otázkou, zda by z některých primárních zdrojů nemohla získat i více informací, než užila (např. Afrobarometer). Poněkud problematické je nezahrnutí některých odborných publikací. Zejména chybí literatura od autorů, kteří se zabývají volebním chování v Africe. Tito autoři by umožnili lépe volit nezávisle proměnné, které jsou zvoleny zcela náhodně (což autorka v závěru připouští). V práci chybí zejména Bratton, Kersting, Erdmann, Basedau, Mozaffar či jiní autoři, kteří se zabývají volbami, volební podporou a volebními vzorci. Pro každou proměnnou tak chybí teoretické ukotvení a předpoklad nějakých vztahů.

Struktura práce

Struktura práce je poměrně logická, ač postrádá širší rozpracování metodologie či kapitoly, které se zabývají teoretickými východisky ve studiu volební podpory v Africe. V úvodu by mohl být lépe formulován cíl a výzkumná otázka. Taktéž v tomto případě chybí hypotézy. V analytické části a případně ve shrnutí v závěru by mohlo být jasněji řečeno, jaký je vztah jednotlivých proměnných k volebnímu úspěchu ANC. Autorka sice píše, že korelace se potvrdila v otázce věku, míry chudoby a kriminality, ale již se nedozvíme, jak silná korelace či zda pozitivní či negativní.

Formální stránka

Formální stránka práce je v pořádku. Autorka se vyvarovala překlepů či zásadních pochybení proti citační normě. I když nalezneme na některých místech chybějící odkaz na zdroj (str. 8), tak ale formální stránka působí svědomitě zpracována.

Závěr

Celkově práce slibuje více, než ve finále nabízí. Toto je poněkud škoda. Textu by pomohla lepší práce s teoriemi a metodami. Přes všechny moje výhrady, autorka ukázala snahu potýkat se s tímto nelehkým tématem. Práci **doporučuji k obhajobě**.

V Horní Branné 13. 1. 2018